

SLUŠOVICE ❖ 1261–2011

(k 750. výročí první písemné zmínky)

Město Slušovice
2011

Vážený čtenáři,
v letošním roce 2011 si připomínáme 750 let od první písemné zmínky o Slušovicích. Následující stránky nám nabízejí nahlédnutí do dob dávno minulých i těch, které si mnozí z nás pamatují. Dějiny byly utvářeny životy a příběhy lidí žijících ve Slušovicích, v nejbližším okolí a někdy také možná vzdálenějších silných osobností. Byla tak někdy cíleně, jindy neplánovaně vytvořena paměť místa našeho dnešníhožití.
Když se zkusíme zamyslet nad našimi dosud prožitými životy, každému z nás se zobrazí nějaké nezapomenutelné vzpomínky. Takové jsou nám sdělovány našimi staršími generacemi a my si pak skládáme povědomí o dobách minulých. Nejdůvěryhodnějšími jsou pro nás písemné zápisy, které si ale většinou nesou obraz myšlenek a někdy i emocí pisatele. Je už pak jenom na nás, jak si ze vzpomínek, ústně či písemně předaných, vybíráme inspiraci pro naše chování či vytváření postojů. Pokud si v minulosti hledáme důvody pro ospravedlnění jakéhokoliv našeho chování, najdeme je. Jaká tedy byla a jaká bude paměť Slušovic? To chce naše opravdové zamyšlení. Co bylo špatné, může být dobré, co bylo dobré, může být ještě lepší, ale také naopak. Záleží jen na našem chtění a konání.
Přejme si a dělejme jen dobré a s tímto odhodláním vytvářejme novou lepší paměť města Slušovice.

Ing. Petr Hradecký, starosta města

✦ ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Poloha: Město Slušovice leží v mírné pahorkatině v oblasti severních svahů Vizovické vrchoviny a pod jižními výběžky Hostýnských vrchů, v údolí řeky Dřevnice a jejího přítoku Všeminky, 5 km západně od Vizovic.

Nadmořská výška zastavěné části obce:	270 - 315 m n. m.
Výměra:	7,14 km ² = 714 ha
Zeměpisná šířka:	49°14'51"
Zeměpisná délka:	17°48'04"
Počet obyvatel k 31. 12. 2010:	2.975

Zajímavosti:

- letiště se školou pro výcvik pilotů ultralehkých letadel – Bílá Hlína
- dostihová dráha

Mezi nemovité kulturní památky Zlínského kraje jsou zapsány tyto slušovické památky:

- kostel Narození sv. Jana Křtitele (Farnost Slušovice): r. 1815, kámen
- kříž u kostela: r. 1817 (Město Slušovice) – kříž byl věnován Kateřinou Dujkovou
- kříž na rozcestí Březová – Slušovice (Město Slušovice): po pol. 18. století
- socha sv. Jana Nepomuckého (Město Slušovice): r. 1731, kámen

Všechny tyto památky byly zapsány dne 3. 5. 1958.

Památkou evropského významu je kostel Narození sv. Jana Křtitele (lokalita netopýra velkého).

Socha sv. Jana Nepomuckého, 1941

Valaši od Lukova – podle barevné litografie Františka Kalivody, přibližně z roku 1859

HISTORIE

Území našeho města bylo před 35–50 miliony let zatopeno mořem. Háje a Bílá Hlína byly mořským pobřežím. Důkazem jsou četné pískovcové výplně rourovitých chodeb třetihorních plžů, tzv. paleobulii u Všeminky, pod Hájem. Tito plži žili výhradně v písku na mořských pobřežích.

Nejstarším archeologickým nálezem z našeho území je sekeromlat z černého čediče, který používali lovci divoké zvěře v době přibližně 3000 let př. n. l. Byl nalezen při kopání kanálu kolem kostela. Dva podobné úlomky stejného stáří byly nalezeny ve Všemince.

Přibližně v době od roku 800 př. n. l. do roku 180 n. l. bylo naše území osídleno Kelty.

V dávných dobách byla krajina osídlována podél toku řek. Stejně tak došlo k osídlení toku řeky Dřevnice. Vznik Slušovic jako osady se odehrál cca v roce 800, kdy se sem začali stěhovat Slované z východu. Obce s koncovkou –ice pocházejí z 9. – 11. století.

Název Slušovice je odvozen od polozávislé čeledi svobodného muže Slucha – Sluchovici – neslyšné „ch“ se mění v „š“ - Slušovici.

Osada se nacházela na kopci u Bílé Hlíny. Postupně se rozrůstala směrem na jih.

Roku 868 tudy procházeli do Říma slovanští věrozvěstové Cyril a Metoděj. Považovali za vhodné pro takto velkou osadu postavit kostelík. Tento kostel stál zhruba v místech dnešního letiště. Pod ním se nacházelo pohřebiště, kde se pohřbívalo ještě roku 1080.

Kolem roku 1000 na nejvyšším místě Bílé Hlíny již stála vladycká tvrz, malá dřevěná pevnost. Vedle ní byl postaven nový (druhý) kostel. Vůdce klanu se nazýval vojvoda.

1261

Z 20. srpna 1261 pochází první písemná zmínka o Slušovicích (Sluschowicz). Jednalo se o podrobný výčet statků feudálního pána Smila ze Střilek na zakládací listině cisterciáckého kláštera ve Vizovicích.

1263

Posledními feudály na slušovském panství byli Bohdalec pán ve Slušovicích, písemně doložený roku 1263, a v roce 1321 doložený Vít, pán ze Slušovic.

14. století

Původně samostatný vladycký statek přešel na Šárovice ze Šárova (Ondřeje, Vojtěcha a Vlka), kteří roku 1373 prodali Slušovice Matouši I. ze Šternberka a jeho synům Zdeňku V. a Janu III. (neboli Ješkovi). Slušovice byly připojeny k lukovskému panství.

Od té doby až do konce feudalismu Slušovice již nebyly samostatným statkem a zůstaly pod nadvládou lukovského panstva.

Ve 14. století existovaly Staré a Nové Slušovice. Staré Slušovice se nacházely při vladycském dvorci.

Pro strategickou polohu Slušovic z nich chtěli lukovští páni vytvořit hospodářské středisko pro jižní obce lukovského panství. Chtěli soustředit veškerou řemeslnou výrobu do dvou obcí – pro severní část Fryšták, pro jižní Slušovice. Staré Slušovice pro tento záměr kvůli nedostatku vody nevyhovovaly, proto byly dole v údolí v období let 1373–1376 vystavěny Nové Slušovice. Řeka Všeminka byla odkloněna doleva, protože tekla středem plánovaného náměstí.

Hlavní výstavba se soustředila na náměstí, které mělo sloužit jako tržiště. Náměstí lemovalo asi 50 dřevěných domků, v nichž bydleli řemeslníci. V okolních obcích se řemesla provozovat nesměla, ty se věnovaly zemědělství, lesní výrobě a zejména pastevečství.

Konaly se zde jarmarky a dobytčí trhy. Náměstí tvořil pravidelný obdélník. Jen tři budovy později porušily

jeho pravidelnost – po třicetileté válce byl k panskému domu přistavěn hostinec (zbourán roku 1977), druhou budovou byla radnice (zbourána roku 1937) a kostel.

1375

Povýšení Slušovic na městečko.

1424

Roku 1424 (v některých pramenech se uvádí 1422) zde byla svedena bitva mezi katolíky - olomouckým biskupem Janem Železným, Albertem ze Šternberka (synem lukovského pána Ješka) a vévodou opavským na straně jedné a husitsky smýšlejícím Bočkem z Kunštátu, držitelem Vizovic a Brumova, na straně druhé. Ten byl poražen a utekl na hrad Brumov, aby odsud vyjednával mír. V bitvě u Slušovic padlo na 10 000 vojáků. Od té doby o Starých Slušovicích nenalezneme ani zmínku, dřevěná stavení byla při husitských válkách vypálena. Kamenný podklad domků však zůstal v zemi na Bílé Hlíně jako svědek minulosti.

Obyvatelstvo Starých Slušovic nejspíše splynulo s novým městečkem. Od té doby se mluví jen o Nových Slušovicích, které se nacházely na obou březích potoka Všeminky a řeky Dřevnice.

Roku 1437 je městečko nazýváno pouze Slušovice.

1500

Po roce 1500 začal do našich krajů přicházet z Rumunska nový lid Valachů, který v poměrně krátké době splynul s místním obyvatelstvem. Přinesl s sebou znalost chovu valašského dobytka (ovcí a koz), naučil zdejší lid salašnictví na horských pastvinách a pasekách a zpracování živočišných produktů – ovčího mléka, kůže a vlny.

V 17. století se začíná kraji u Bečvy a Dřevnice říkat Valašsko. První doklad o existenci tohoto výrazu se objevil v Anglii roku 1627.

Roku 1562 povolili Jan a Přemek Nekšové z Landeka Slušovským zříditi si radnici (stála přibližně v místech dnešního obchodu). Přesné datum vzniku radnice není znám.

Opodál stál panský dům, kde sídlili panští úředníci. Tam také občas pobývala vrchnost.

Panský dům, výřez z pohlednice, 1932

Poté zdělili panství Janovi synové Zikmund a Václav Nekšové – Václav zdědil Lukov a jeho bratr Zikmund Vsetín. Václav ke svému panství přidal ještě roku 1587 Rymice.

V době předbělohorské obdržely Slušovice od svých pánů některá privilegia (1582, 1612). Směly svobodně vařit, čepovat a prodávat pivo, pálit a nalévat kořalku, měly právo volného obchodu a svobody řemesel a byly zproštěny všech robot. Také měly právo mít valchu na Dřevnici a zakládat valchy další. Aby se Slušovice staly obcí převážně řemeslnickou, museli být Slušovští zproštěni roboty a honů, s výjimkou honů na vlky a medvědy. Nejstarším zachovaným písemným dokumentem z archivu městečka Slušovic je právě privilegium z roku 1582, které je uloženo v StOA Zlín (Státní okresní archiv na Klečůvce).

Zikmundova dcera Lukrécie žila po smrti svého otce na Lukově. V té době měli na lukovské panstvo vliv jezuité, přesvědčenou katoličkou se stala i Lukrécie.

Roku 1599 se provdala za vdovce Arkleba Prusinovského z Víckova. V únoru 1607 zemřel na Lukově Václav Nekeš. Dědičkou Lukova byla ustanovena Lukrécie, ale její vlastnická práva platila podle Nekšova kšaftu, zapsaného v zemských deskách, jen na doživotí, poté měly statky připadnout Prusinovským. Rok poté Lukrécie ovdověla, Nekšův kšaft však stále platil. Roku 1609 se s ní oženil Albrecht z Valdštejna. Valdštejn na jejich statcích začal záhy podnikat a obchodovat. Nechtěl se smířit s tím, že statky by později měly připadnout Prusinovským, zosnoval tedy léčku. Roku 1610 nabídl synovci Arkleba Prusinovského Janu Adamu z Víckova 8 000 zlatých s tím, že se vzdá veškerých nároků na dědictví a že přesvědčí také prvního dědice, svého strýce Viléma. Pokud by to neprovedl, měl zaplatit odškodné 50 000 zlatých. Tímto krokem se Valdštejnovi podařilo zasadit pochybnost o platnosti Nekšova testamentu.

Lukrécie Nekšovna poté prohlásila Valdštejna za spoluvlastníka všech svých statků a toto nechala zapsat do zemských desek. V zemských deskách se tedy nacházejí dva protichůdné zápisy.

Roku 1612 podala Lukrécie žalobu na Jana Adama za nedodržení dohody. Jednání o platnosti testamentu se protahovala, Valdštejn si roku 1615 zajistil císařský dekret, který mu pomohl nekšovské statky zachovat. Až do stavovského povstání si nikdo nedovolil upírat mu právo na Lukov.

Statky se staly základem pro jeho další obchodní činnost a vojenskou a politickou kariéru.

Začal zvyšovat nároky na peněžní rentu od poddaných. Místo robot jim uložil velkou roční činži, jejíž výši pokládali poddaní za neúnosnou. Často nebyli schopni ji odvádět a upadali do dluhů. Z tohoto roku je zachována pergamenová listina, podle níž tehdejší lukovští páni propustili z větší části Slušovské z robotní povinnosti za roční plat 200 zlatých.

Dalšími povinnostmi poddaných bylo odvádět několik kop vajec, slepice a účastnit se honů na vlky.

30. března 1614 zemřela Lukrécie na tuberkulózu, bezdětná.

Část Valdštejnem vlastnoručně podepsaného dochovaného pergamenu z roku 1612, v němž spolu se svou manželkou své poddané a jejich potomky na časy budoucí a věčně z robotních povinností propouští a prázdna činí.

Vzhledem k následujícím událostem tento pergamen ovšem Slušovským „na časy budoucí a věčně“ od roboty nepomohl.

Pak přišla třicetiletá válka (1618-1648).

Roku 1619 byl Valdštejn za zradu na stavech a pro horlivou službu habsburským zájmům potrestán konfiskací Vsetína a Lukova a vypovězen ze země.

Statků se dočasně ujal Jan Adam z Víckova, podle jihomoravského statku Čejčce zvaný též pan Čejkovský. Ten vydal poddaným v červnu 1620 zbraně, které shromáždil na Lukově Valdštejn: 1 dělo s podvozkem, 136 pušek, 830 železných koulí a další. Je to první úřední zpráva, že se valašští rolníci ozbrojili. Podle feudálního práva lid nesměl být ozbrojen střelnou zbraní.

V době pobělohorské byla svržená vrchnost znovu uvedena na hrad Lukov a hrad obsazen valdštejnským vojskem.

Roztrpčení panskou zvůli přiklonili se Slušovjané k víře českobratrské a zapojili se do lidových povstání, kdy Valaši, národ svobodný a hrdý, bojovali za spravedlnost, proti panské zvůli a náboženskému útisku.

Valašská povstání (1620-1644) byla však krutě potlačena a Slušovjané ztratili téměř vše, někteří přišli o život. Ze Slušovic byl po bitvě u Vsetína v lednu 1644 při následné exekuci stát Václav Sušil. Z toho ale nelze vyvozovat, že Slušovice stály stranou těchto povstání.

5 hoferů a 12 usedlých odmítlo odevzdat zbraně a tím vypovědělo poslušnost vrchnosti.

Po této válce zde zůstalo jen 36 obydlených stavení. Někteří obyvatelé utekli na Slovensko, městečko Slušovice opustili všichni chalupníci. Grunty odbojných hoferů také osiřely.

Podle Fr. Dostála zaplatil mimo uprchlé každý třináctý v seznamech vrchnostenských zapsaný Valach z panství vsetínského, vizovického, lukovského a zlínského svým životem.

Okolnosti přispěly k posílení moci feudálů a k útlaku a bídě poddaných.

Představení městeček a vesnic museli 8. února 1644 podepsat ponižující přísahu poslušnosti, v níž je uvedeno, že každého, kdo by tuto přísahu porušil či osoby činné ve valašských rebéliích a nekatolické kněze vydají vrchnosti k potrestání. Také museli přísahat, že nedojde k dalšímu povstání, že pro příště nebudou přechovávat žádné zbraně, budou řádně platit císařskou kontribuci a jiné dávky. Přísahou měli slíbit věrnost a poslušnost, vyjádřit lítost a činit pokání nad svou vzpourou. Tyto přísahy, jimiž se zavázali nově zvolení purkmistři, rychtáři, fojtové a konšelé, však nebyly projevem pravého smýšlení, pouze vynuceným aktem na poražených a bezbranných.

Vrchnost využila účasti Slušovských na rebelii a toho, že jejich privilegia nebyla po Bílé hoře potvrzena vrchností či králem, a odňala Slušovským výsady, včetně práva vařit pivo. Museli se také účastnit honů, pracovat na panské zahradě, větší hospodáři byli povinni vozit z lesa klády na pilu, odvážet obilí do sýpek či na semletí apod.

Z mimořádné povinnosti na občasnou výpomoc se šlechta snažila udělat výpomoc pravidelnou. Obyvatelé se bránili a podařilo se jim některé tyto požadavky zrušit.

Do konce feudalismu však zůstala povinnost jetých i pěších prací, vzešlá ze středověkých zvyklostí. U domkářů zůstala v platnosti pravidelná týdenní roboty. Císař i zemské úřady vyvinuli intenzivní úsilí, aby zlomili ducha povstání také převýchovou nekatolického lidu v katolický, oddaný císaři, poslušný a věrný církvi, pánům a vrchnostem.

11. ledna 1967 byly při kopání kanálu v č. p. 59 nalezeny zlaté a stříbrné mince: 8 zlatých dukátů, 12 stříbrných tolarů a 2 stříbrné půltolary.

Byly zde zakopány právě v době valašského povstání, kdy Slušovjané opouštěli své domovy a utíkali, aby se vyhnuli vrchnostenským trestům. Poklad vážil 40 dkg a obsahoval mince z let 1567-1636. Dvě z mincí bez letopočtu jsou ještě starší.

1644

Nejstarší doklad o existenci obecní pečeti pochází z roku 1644 (pečeť je však mnohem starší). Se vznikem obecní samosprávy souvisel vznik obecní pečeti. Představiteli samosprávy se stali purkmistr a šest konšelů (říkalo se jim ouřední, později radní). Purkmistr byl volen konšely ze svých řad. Jeho uvedení do funkce podléhalo schválení vrchnosti. Purkmistr i rychtář spravovali prakticky celou agendu městečka.

Na otisku pečeti z roku 1644 je v pečetním poli postava katolického kněze, který drží v rukou odznaky svého úřadu, v pozadí je vidět dřevěnou lávku. V době dřívější i pozdější se v pečetním poli vyskytuje postava patrona slušovického kostela Jana Křtitele. Na poslední pečeti znázorňuje postava kněze pravděpodobně Jana Nepomuckého.

1650

Ve Slušovicích živořilo pouze 56 osadníků.

Na druhou stranu jsou v témž roce zmiňovány obecní lázně.

1651

Zřízení nejstarší slušovský cech – ševcovský.

Později se zde uvádí

- cech řeznický (1751)
- cech smíšený – do něj patřili krejčí, kožešníci, tkalci, koláři, bednáři, kováři, pekaři a další (1752)
- dříve čteně zastoupený cech šňůrkařský (gombarský) - původně patřil k cechu smíšenému, od roku 1840 se stal samostatným cechem. Byl jediný na celém Valašsku, dodavatel gombíků a šňůr pro celé Rakousko-Uhersko. Toto řemeslo zaniklo, když se začala rozmáhat tovární výroba ozdob, také se přestávaly nosit šňůrka-mi ozdobené nohavice valašského a slováckého kroje a lidé začali volit praktičnost občanského úboru.
- Byli u nás zastoupeni také mydláři, knihaři, řemenáři, klouboučníci, koželuhové, výrobci pištal, fajek, provazů, barvíři vlny a látek.

První zednická profese je zmiňována v roce 1749. V době, kdy dochází na lukovském panství na konci 18. století k velkým stavbám, se zedník vyskytuje v každé rodině.

Cechy byly zrušeny v roce 1858. Roku 1884 byl založen Živnostensko-řemeslnický spolek, roku 1885 Řemeslnické sdružení. Mezitím však některá řemesla již vymizela.

*Výuční list cechu zednického,
1821, zedník Drábek*

1668

První zmínka o slušovské zvláštnosti – měděném hamru. Postaven byl někdy kolem roku 1580, společně se založením dolního rybníka. Mědikovci byli většinou cizinci. Roku 1774 se novým majitelem stal Josef Mlýnek a roku 1792 byl hamr snad z nedostatku potřebných surovin přestaven na normální mlýn, kterému se vzhledem k jeho dřívějšímu určení říkalo Hamerní. Byla při něm zřízena valcha. Roku 1807 byla valcha nahrazena pilou. V letech 1868-1878 zde byl mlynářem Augustin Michálek.

Tento mlýn využíval vodu z blízkého rybníka, po němž zbyl pouze název ulice Na Hrázi. Provoz mlýna byl zastaven až po roce 1948 při likvidaci malých neproduktivních mlýnů. Mlýn stál za panelovými domy ještě v osmdesátých letech, říkalo se mu také Crkalův mlýn. Stavení bylo zbouráno koncem roku 2000.

Elšíkův mlýn, 1946

Ve Slušovicích a jejich nejbližším okolí se nacházelo celkem deset vodních mlýnů.

Přímo ve Slušovicích stály tři. Kromě Hamerního to byl starý mlýn Elšíků, je- muž se říkalo „Mlýn pod horú Rakovou“. Připomínán je již roku 1660. Na štítě budovy i na vnitřním trámu mlýna byl vyznačen LP 1618. Byl celý ze dřeva, kromě mlýnských kamenů. Voda na něj byla

přiváděna svodnicí ze Všeminky. Byl zatížen ročním platem 2 zlatých a povinností vykrmit vrchnosti ročně 2 vepře. Byla zde mleta mouka „přes pytel“ do roku 1927, šrotoval do roku 1937.

Nejstarším slušovickým mlýnem byl Podkostelní nebo Dolní mlýn, koncem 19. století nazýván také Stračků. Stál Na Výpusti, zhruba na bývalém Julinově dvoře. Jeho malá vzdálenost od slušovické fary, palírny (na č. p. 23) a hospody naznačuje, že šlo o starý panský mlýn, jehož vznik sahá do středověku, kdy mlýn musel zásobovat majitele lukovského panství. V roce 1930 zničila povodeň jez k tomuto mlýnu.

K tomuto mlýnu se vztahuje následující pověst:

O mlynáři z Podkostelního mlýna

V letech 1870-1880 byl v Podkostelním mlýně mlynářem František Stračka. Měl podivnou zálibu. Donášel si ze hřbitova vykopané lebky a hnáty. Maloval je, obkresloval a vším tím zdobil si mlýn. Nepotřebné kosti házel do strouhy pod mlýn.

Vypráví se však o něm, že mu duchové zemřelých pak v noci pokoje nedali, strašili ho a nutili, aby jim v noci na hřbitově hrál na harmoniku.

1742

V roce 1742 bylo městečko vypáleno Prusy. Byla zničena také fara.

1779

První zmínka o zvláštním školním rectorovi pochází z roku 1671 a o první školní budově z roku 1687 (snad na č. p. 66). V roce 1779 se nacházela první řádná jednotřídní škola na č. p. 24 (mezi tehdejší palírnou a panským šenkem). Prvním učitelem byl zlínský rodák Karel Fatzalka. Asi do roku 1756 nebylo řádné vyučování, protože zde nebyl učitel. Vyučování dětí i dospělých obstarávali vzdělanější občané.

Do zřízení školy chodily i děti z okolních obcí. Pozůstávala z jedné světničky, která sloužila jako třída a zároveň jako byt učitele. Nevešlo se do ní mnoho žáků. Kolem roku 1791 škola nejspíše stála na č. 63 (nárožní dům na náměstí).

O umístění škol se usuzuje z toho, kde zemřely dcery učitelů.

Roku 1838 byla na téměř místě postavena nová dvojtřídní škola (č. p. 160 – budova, kde v současnosti sídlí knihovna). Roku 1874 byla rozšířena na trojtřídní. Ne každý mohl v tehdejší době školu navštěvovat, v roce 1890 bylo ve Slušovicích ještě 181 negramotných obyvatel.

Roku 1902 byla otevřena čtvrtá třída na radnici. Později byla škola až šestitřídní, muselo se vyučovat také v sokolovně, na radnici a v orlovně. To vše nutně vedlo k pozdější výstavbě měšťanské školy.

Národní škola, 1903

Národní škola, 1914

1815

Roku 1812 bylo započato se stavbou farního kostela Narození sv. Jana Křtitele, který do dnešních dnů tvoří dominantu města. Starý kostel stál na kopci v místech nynějšího hřbitova. Tento starší kostelík byl asi 20 m dlouhý a 9 m široký. Neměl věž. Po obou stranách bylo 5 podélných pilířů. Jelikož hrozil sesutím, byl rozebrán a staviva bylo použito ke stavbě nového kostela. Ze starého kostela byly rovněž přeneseny všechny tři zvony.

Kresby Jaromíra Sousedíka – představa, jak kostelík na kopci vypadal

Nový kostel byl vybudován v pozdně barokním slohu na náklady majitele lukovského panství hraběte Seilerna. Vysvěcen byl 22. října 1815.

Kostel krytý šindelem, 1897, retušováno. Nejstarší fotografie kostela.

(Retušér se dopustil několika chyb: kříž na věži měl být dvojramenný, je vyretušována dřevěná pumpa před kostelem a na levém rameni kostela kamenná koule. Žebrování překresleno).

1832

Slušovští sedláci odepřeli konat jetou robotu při odvozu stavebního materiálu pro panské stavby. Nevyhráli však. Byli předvoláni k lukovské vrchnosti, kde byli vyslýcháni a někteří tělesně trestáni. Byli nuceni podepsat 64 stran protokolů (opisy

v archívu na Klečůvce). Slušované byli zde nazváni tvrdošijnými poddanými.

1848

Zrušení roboty. Po roce 1848 si mohli lidé koupit do svého vlastnictví půdu, na které pracovali.

Po zrušení patrimoniálního zřízení patřily Slušovice v letech 1850-1854 spolu s Vizovicemi k politickému okresu Uherský Brod, v období 1855-1868 ke smíšenému okresu Vizovice, od roku 1935 k politickému okresu Zlín. Ve věcech soudních náležely od roku 1850 k obvodu okresního soudu Vizovice.

1869

Založení Čtenářského spolku Svěradov. Nazýval se po zaniklé vsi Svěradově.

Podnět k založení vzešel od učitelů Josefa a Aloise Bendových a mlynáře Augustina Michálka. Spolek vykonával mnoho pro osvětovou činnost ve Slušovicích a okolí, především se staral o vzdělávání občanů a propagaci četby knih a novin. Založil zvláštní knihovnu a čítárnu.

Knihovna Svěradova v roce 1898 vlastnila 288 svazků, na tu dobu značný počet.

Jelikož propagací četby mohli působit jen na lidi gramotné, kterých zde byla v té době jen o něco více než polovina obyvatel, byla pořádána také divadelní představení.

Spolek pořádal vzdělávací přednášky, recitace a klidné taneční zábavy. Byl sestaven spolkový orchestr, jehož základ tvořili lidoví muzikanti, hudebníci chrámového orchestru a hlavně bývalí vojenští muzikanti.

Od roku 1901 činnost Svěradova slábla, rok poté se členové spolku začali zabývat myšlenkou na založení TJ Sokol ve Slušovicích.

Do roku 1869 se datují také počátky slušovického zdravotnictví. V tom roce do Slušovic přišel ranhojič a porodník Schallinger.

Do té doby léčily především ženy bylinářky a ve vážných případech lidé chodili za lékařem do Vizovic. Nemocnice byly vzdálené – v Olomouci a v Brně.

Prvním obvodním lékařem ve Slušovicích byl MUDr. Alois Truksa, který nastoupil roku 1885.

1872

Kolem roku 1872 byl zřízen samostatný poštovní úřad v domě č. p. 23. Prvním poštmistrem se stal hostinský Jakub Hamlich. Jednalo se o poštu listovní a balíkovou. Tehdy poštu roznášel listonoš Kratochvil z Vizovic. V 9 hodin ráno ji přinesl v pytli, doručil, a odpoledne šel zase zpět do Vizovic. Později docházel s poštou dvakrát denně. Roku 1892 se pošta přestěhovala do rohového domu na náměstí.

Od roku 1908 chodil posel pro poštu denně do Lípy ke 2 vlakům. Poté se pošta dopravovala koňmo, po zřízení autobusové dopravy roku 1926 byla pošta dopravována autobusem.

V době 2. světové války bylo nutno poštu dopravovat opět koňským povozem.

1875

Započala stavba silnice do Lípy. Do té doby spojovala Slušovice s Lípou polní úvozová cesta v bídém stavu. Bylo nutné postavit novou silnici. Pozemky darovali Slušovjané, také kámen zdarma navozili. V ulici tehdy bydleli cihláři, kteří dělali kotovice. Proto byla místa za mostem tak hluboko vybrána, že se při stavbě muselo místy navážet až 3 metry vysoko.

O stavbu silnice se zasloužil Augustin Michálek ze mlýna na Hamrech, který byl tehdy zemským poslancem v Brně.

Augustin Michálek
mlynář v letech 1868–1878,
fotografie z roku 1878

U počátku staré cesty stával mýtní domek – mýtnice, č. p. 185. Zde se vybíralo mýto.

Přes cestu byla položena ve výši člověka kláda. Každý forman musel zaplatit mýto, poté mohl povoz projet. Mýtný odváděl peníze Silničnímu výboru ve Vizovicích.

Při stavbě silnice se uvažovalo, jak domek odstranit, aby odklizení nedalo mnoho práce.

Bylo rozhodnuto, že se domek na kládách přesune na druhou stranu silnice. Podařilo se mýtnici podkopat a položit na vedle sebe položené klády a pomalu celý domek přemístit o 10 metrů dále. Domek stál ve Slušovicích až do roku 1965.

1884

5. května 1884 byl založen Sbor dobrovolných hasičů.

Prvními náčelníky hasičů byli Jindřich Novák (obchodník) a Augustin Michálek (mlynář). Prvním předsedou byl zvolen František hrabě ze Seilernů. Roku 1900 vystavěla obec hasičské skladiště nad farní budovou, roku 1938 nové skladiště na dvoře radnice. Dnešní hasičská zbrojnice byla postavena roku 1974.

Alois Drábek ve slavnostní hasičské uniformě
konec třicátých let 20. století

Hasičský sbor
snad třicátá léta 20. století

1888

Občanská záložna.

1891

V září 1891 byla celá Žabí (nynější Dlouhá) ulice zatopena při velké povodni. Dobytek byl vyveden a zahrán na Křiby. Louky pod Slušovicemi byly zaneseny bahnem, úroda byla zničena.

Koncem 19. století byly Slušovice půvabnou, ale chudou vesničkou. Lidé chodili za prací do Rakous či Budapešti, vraceli se jen na zimu. Někteří byli zaměstnáni v továrně na dřevěné hračky ve Slušovicích, na jaře jezdili prodávat tyto dřevěné hračky do Rakouska-Uherska.

Soustružnická dílna na dřevěné výrobky z konce 19. století.
Byla poháněna větrným kolem. Stála na kopci za hřbitovem.

1907

Založena TJ Sokol. Prvním starostou Sokola byl dr. Karel Pokorný, prvním náčelníkem učitel Cyril Bergman.

Cyril Bergman (1882-1914)

Nejprve nebyla k dispozici místnost ani tělocvičné nářadí, cvičilo se v hostinci „U Michalů“ a na dvoře br. starosty dr. Karla Pokorného, v továrně br. Drápala či na dvoře zásobního spolku. Pořádaly se různé zábavy, vycházky a sbírky za účelem shromáždění financí.

Byla založena také sokolská kapela.

Roku 1914 byla v dražbě za 2 000 K zakoupena první budova sokolovny, bývalá „Horní továrna“ (výroba dřevěného zboží firmy Januška a Sahula). Na úpravách prostor pracovali členové Sokola. Za touto sokolovnou bylo zřízeno letní cvičiště. V roce 1915 byla veškerá spolková činnost zastavena a z nařízení c. k. okresního hejtmanství v Holešově byly zabaveny spolkové knihy.

Během 1. světové války roku byli v sokolovně ubytováni italští uprchlíci. Činnost Sokola byla obnovena v roce 1918.

Roku 1927 byla zakoupena budova č. 34 na stavbu nové sokolovny (současná budova).

Na stavbu půjčeno na hypotéku 60 000 Kč (na 32 let), na směnky 40 000 Kč, tři členové jednoty půjčili 12 000 Kč. Budova zakoupena za 40 600 Kč, oprava stála přibližně 71 400 Kč.

Sokolský průvod, cca 1934

Začátkem války byl Sokol jako protistátní organizace rozpuštěn.

*Sokol, divadlo,
hra Naši furianti
12. listopadu 1941
režie br. J. Jünger*

1909

Starobylý vzhled městečka utrpěl při požáru 11. září 1909, kdy bylo zničeno 51 domků se všemi hospodářskými staveními a stodolami a k tomu 2 další stodoly. Požár vypukl u Kašíků, ve stodole stavení č. p. 143. Příčinou požáru byla nejspíše odhozená zápalka, od níž se vzňala sláma. Protože bylo velké sucho, oheň se velmi rychle šířil po dřevěných, doškem krytých staveních, směrem k náměstí. K rozšíření ohně přispělo i to, že v obchodě V. Rodra byl uskladněn petrolej, oleje a další hořlaviny. Ty se vzňaly a výbuchy přenesly oheň do ul. Nádražní (nynější Dlouhá). Hořelo poté na dvou místech. Podařilo se uchránit starou radnici, školu a palírnu. Hasilo se ještě několik dní a nocí.

Celková škoda byla odhadnuta na 407 000 rakouských korun (asi 10 milionů Kč), z toho pojištěním kryto 76 000 rakouských korun. Bez přístřeší a bez jídla se ocitlo 65 rodin.

Lidé dřeli, aby si postavili nové domky. Konaly se sbírky na pomoc poškozeným.

Chalupy ve Slušovicích se dříve stavěly jen ze dřeva. I na pokrývání se používalo dřevo – šindele. Kromě slaměných došek to byla nejpoužívanější krytina střech na Valašsku.

Také kostel byl až do roku 1900 krytý šindelem.

Nově stavené domy již měly tvrdou krytinu a byly z cihel (předtím dřevěné či částečně zděné budovy, pálená cihla se objevovala z bezpečnostních důvodů nejdříve v kuchyni).

Ještě se lidé nedostali z dluhů a nebyly dostaveny nové domy, když přišla 1. světová válka.

Poblednice, Slušovice po požáru, 1909

1910

Zřízen telefon s několika málo účastníky.

1911

Vybudována kanalizace na náměstí.

1914

28. června 1914 byl v Sarajevu zavražděn následník trůnu František Ferdinand d'Este se svou chotí. Vypukla 1. světová válka.

31. července 1914 přijeli v noci do Slušovic úředníci z holešovského hejtmanství a oznámili obci mobilizaci. Slušovští občané museli nastoupit vojenskou službu v rakouské armádě. Nechtěli bojovat proti Rusům, přebíhali na druhou stranu, vzdávali se a vytvářeli legie, ve kterých bojovali proti Rakousku.

Eduard Maršálek, 1917

Ostatní vykonávali vojenskou službu v rakouské armádě liknavě, podřývali morálku a byli většinou označeni jako politicky nespolehliví.

Také příslušníci Sokola takto byli označeni. Mnozí utekli do zázemí a pod názvem „zelené kádry“ se sdružovali do skupinek a skrývali se. Velitelem slušovských zelených kádrů byl Alois Kláčánek. Jeho skupina se ukrývala v Teplinách.

Rekruti se ke konci války již vůbec k odvodu nedostavovali a utíkali k zeleným kádrům.

Od července 1915 bylo ve Slušovicích po čtyři roky ubytováno asi 70 italských uprchlíků. Nejprve bydleli v sokolovně, později na staré radnici a také v domech slušovických občanů. Za svého pobytu na radnici z neznalosti zničili spoustu starých dokumentů a materiálů o minulosti obce.

V roce 1917 byly zrekvírovány tři zvony a malý umíráček. Kromě zvonů byly k rekvizici určeny i cínové píšťaly u varhan, ty ale odevzdány nebyly, protože žáci měšťanské školy spolu se dvěma odvážnými ženami píšťaly ukryli.

Ze Slušovic do 1. světové války narukovalo 164 vojáků, z nich 20 legionářů.

Padlo 34 vojáků, z nich 5 legionářů.

28. října 1918 přišla zpráva o konci války a vyhlášení samostatné republiky. Lidé strhávali rakouské orly z pošty, četnické stanice, trafik. Občané se shromáždili na okraji Slušovic a očekávali příjezd dělnictva z firmy Baťa. V čele průvodu, který se ubíral k náměstí, byl nesen červenomodrobílý praporek. Za ním šla hudba a občané, kteří provolávali slávu prezidentu Masarykovi.

Za první republiky bylo ve Slušovicích 450 koz, snad v každé chalupě byla koza.

1921

19. května 1921 byla založena TJ Orel, v rámci sjednocení tělovýchovy byla v roce 1948 rozpuštěna.

9. září 1923 se konala slavnost svěcení nové orlovně, která byla postavena přičiněním poštmistra Eduarda Freunda a Rudolfa Vašíčka, obchodníka nákladem.

Orlovna

V pozadí část orelské opony

Pomník na památku padlých v 1. světové válce

1924

Vystavěn pomník na památku padlých v 1. světové válce. Na tomto pomníku byla kromě matky s dítětem umístěna také socha legionáře, která se za války ztratila. Snad byla ukryta, aby nebyla zničena, jelikož vše, co připomínalo odboj, bylo odstraňováno.

Do dnešních dnů se již neobjevila.

V roce 1924 byla otevřena lékárna.

1926

Josef a Pavel Srněnští zřídili dopravu osob z Lípy do Slušovic. Nejprve jezdili nákladním autem, při špatném počasí krytým plachtou, roku 1926 pořídili autobus.

S rozmachem Baťových závodů stále více dělníků jezdilo do Zlína. Roku 1928 bratři František a Eduard Oškerovi zvýšili počet autobusů a doprava osob se rozšířila až do okolních vesnic.

Stanice autobusu - počátky autobusové dopravy ve Slušovicích, vlevo první autobus Josefa Srněnského, 1926.

V pozadí Vařákova hospoda, nyní Pivnice Stadion.

1927

Založen včelařský spolek.

1929

Založen fotbalový klub SK Slušovice.
Tomáš Baťa čestným občanem Slušovic.
400-500 lidí odsud jezdilo za prací do jeho továrny, což pomáhalo rozkvětu Slušovic.
Přičinil se také o postavení nové školy.

*Čestná listina, jmenování Tomáše Bati
čestným občanem Slušovic, 1929*

V témž roce bylo zřízeno kino. Licence byla přidělena TJ Sokol. Částku na zakoupení promítacího přístroje zapůjčili členové Sokola. V srpnu 1929 byla adaptována kabina a zakoupen stroj Bauer M5. Slušovice v té době neměly vybudovanou elektrickou síť, proto byl zakoupen také benzinový motor k pohonu dynama. Prvním promítaným filmem byl „Zvoník u Matky boží“.

Po sedmi letech promítání němých filmů byla v roce 1936 zakoupena zvuková aparatura a začaly se promítat filmy zvukové. První zvukový film zde promítaný nesl název Jindra a měl obrovskou návštěvnost.

V roce 1941 byla opět pozastavena činnost Sokola, kino ponecháno v provozu.

1931

Elektrifikace obce.

1933

Postavena nová tříposchoďová školní budova. Na výstavbě se podílely Baťovy závody, což je patrné na její architektuře. Kolaudace proběhla 29. listopadu 1933. Slavnostní otevření školy proběhlo 24. června 1934. Nová škola měla 7 učeben a 3 kabinety.

Ve staré škole byla umístěna radnice, četnická stanice a pošta, starší radnice byla zbourána roku 1937.

1935

Odvodněno a upraveno náměstí, vyasfaltována silnice přes Slušovice.

Zatímco v polovině 19. století byla ve Slušovicích z živností registrována pouze 1 pálenice s 1 zaměstnancem a roční produkci 30 věder bramborové pálenky, v roce 1935 již bylo registrováno 120 živností, svobodných živností 32, z toho 1 pálenice, 1 pila, výroba kopyt pro obuv, výroba punčoch. Řemeslných živností, které vyžadovaly výučň list, bylo 67, z toho 2 mlýny. Koncesovaných živností se zvláštním povolením bylo 21, z toho 7 hostinců a 1 zubní technik.

1937

Velký požár v kostele. Varhaník opomněl vypnout teplomet, vnitřek kostela i vzácné varhany poháněné měchy vyhořely. Byl silně poškozen také obraz od malíře Jiřího Jana Schillinga. Obraz darovala slušovskému kostelu lukovská vrchnost v roce 1840. Je to snad jediný obraz v republice od tohoto malíře, možná jen obraz v Lukově je také jeho dílem.

1939–1945

2. světová válka.

1939

Na jaře 1939 se stal prvním obyvatelem, který byl odvezen do koncentračního tábora (Buchenwald) Bedřich Winterstein, syn hostinské a majitelky realit. Po osvobození při návratu domů zahynul, když se převrhnul povoz s těmi, co se vraceli domů.

1942

Poručeno odevzdat dva zvony z věže kostela pro válečné účely. Po osvobození byl jeden zvon objeven v Praze na nádvoří továrny. Vrátil se zpět a byl zavěšen na původní místo.

Odevzdávání zvonů, 1942

1943

V lednu 1943 odveklí Němci zbylé Židy do Terezína. Ze Slušovic odvezli vdovu Wintersteinovou, matku dávno vězněného syna. Domů se již nevrátila.

29. 10. 1944

Kolem poledne se odehrál letecký souboj nad Slušovicemi. Americká letadla letěla směrem na Zlín. Nad slušovickými loukami byl těžký americký bombardér zasažen, posádka za použití padáků seskakovala. Bombardér zmizel za Březovou, spadl až v Kašavě a v troskách pohřbil 4 americké vojáky. Zasaženy byly také 4 německé stíhačky.

17. 12. 1944

V poledne padlo neúmyslně několik leteckých bomb ve Slušovicích. Jedna z bomb spadla v polích, „V lůžku“, druhá na břehu říčky Všeminky nedaleko školy. Způsobila menší škody na střeších a oknech několika domů.

4. května 1945

Osvobození Slušovic.

Asi v 9 hodin se objevili první vojáci Rudé armády na kopci nad Rakovou. Skupina npor. Romanova postupovala ke Slušovicím. Němci byli zakopáni na protějším kopci směrem k Březové. Snažili se Rusy střelbou zadržet. Poté zahájili Němci střelbu z těžkých děl od Hvozdné. Třetí rána zasáhla jeden z vozů, koně byli zabití, posádka těžce raněna. Jeden z vojáků pak ve Slušovicích zraněním podlehl. Ostatní vozy se pak daly směrem k „Sýkorným“ a oklikou se dostaly do městečka. Za pomoci obyvatel bylo jedno dělo umístěno na hřbitov, také ostatní děla zaujala palebné postavení. Pozorovací stanici si Rusové pořídili na věži kostela, kde byly v plechové střeše vyříznuty příčné otvory k pozorování.

Záhy ruská baterie od Rakové umlčela děla na hřišti ve Hvozdné i u větrného mlýna ve Štítpě. Německou posádku v Bednařkově mlýně pod Březovou zneškodnily na druhý den jednotky 1. československého armádního sboru, které postupovaly od Neubuze.

Slušovice byly vyzdobeny státními prapory a vlajkami, které byly do té doby ukryty.

Za bojů zde padlo 5 vojáků Rudé armády a 3 civilisté (Annu Vingárkovou a jejího pětiletého syna Jiřího zasáhl dělostřelecký granát, Emil Dlabaja byl zraněn při přestřelkách a zraněním podlehl). Těžce raněn byl Josef Grecman, který pomáhal Rusům, ze zranění se zotavil.

K památníku padlých za 1. světové války přibyl prostý dřevěný kříž a na něm tabulka se jmény těch, kteří byli umučeni nacisty.

Oběti nacistů:

- Bedřich Winterstein a jeho matka.
- Miloslav Škorpil, legionář, místní poštovní, starosta Sokola, velitel místní složky Obrany národa – odvečen 5. 8. 1940. Prošel mnoha vězení a vrátil se 11. 5. 1945 s podlomeným zdravím.
- František Líčka – npor. v záloze, úředník ve Zbrojovce Vsetín. Pro rozšiřování protiněmeckých letáků byl odvečen 7. 10. 1941, zemřel v Osvětimi 21. 3. 1942.
- Jan Skřítek, tesař a zemědělec, a jeho syn František Skřítek, stavební asistent. Odvečeni pro poslech a šíření zpráv cizího rozhlasu 15. 2. 1943. Otec se vrátil v roce 1944, syn v dubnu 1945.
- František Večera, tovární dělník firmy Baťa – odvečen 27. 2. 1943 s jinými dělníky pro podezření z účasti na podzemním hnutí. Zemřel 12. 8. 1943 na Mírově.
- Vojtěch Obořil, sklenářský mistr. Odvečen 1. 3. 1943 z týchž důvodů. Následkem útrap zemřel 2. 7. 1944 v Brandenburgu.
- Eduard Maršálek, legionář, krejčovský mistr – podezření z účasti na odbojové akci Obrana národa – odvečen 5. 4. 1943, propuštěn s podlomeným zdravím 15. 8. 1944.
- Jan Kepřt, ppor. v záloze, odborný učitel, náčelník Orla, kulturní pracovník. Byl účasten na podzemním hnutí – odvečen 11. 6. 1943, vrátil se 9. 12. 1944.
- Josef Pšenka, zaměstnanec firmy Baťa – podezření na účast v podzemním hnutí – odvečen 24. 2. 1945, vrátil se 12. 5. 1945.
- Josef Kláčánek, četnický npor., bývalý okresní četnický velitel v Prostějově, zdejší rodák. Pro účast v odboji vězněn a 12. 1. 1945 zastřelen ve Vratislavi.
- František Oškera, autodopravce – 30. 4. 1945 – fronta se blížila a gestapo prchalo přes hranice. Zabavilo autobus Fr. Oškery, který byl donucen odvézt ze Zlína poslední členy gestapa. Při přejezdu obce Klučeneč v Milevsku byl autobus přepaden jihočeskými odbojáři z brigády Táboritě. František Oškera jim marně vysvětloval, že byl k cestě donucen a k Němcům nepatří. Spolu se členy gestapa byl zastřelen.
- Marie Hrdličková – zaplatila za své přesvědčení životem v červnu 1942 v Kounicových kolejích v Brně.
- František Ramseidel – rodák z Vídně, který bydlel ve Slušovicích – jako Němec musel narukovat a z vojny už se nevrátil.

Po 2. světové válce zde existovalo několik průmyslových podniků nebo jejich poboček.

Měl tu svou provozovnu Svit a také Opravny strojů Praha. Také zde byla provozovna Jihomoravských pekáren Brno, závodu Gottwaldov. Tato provozovna vznikla z komunálního podniku Výroba cukrovinek a trvanlivého pečiva městečka Slušovic.

1945

O Vánocích 1945 byl pořízen místní rozhlas - pouze jeden tlampač v dřevěném nástavku, umístěný na střeše radnice.

V roce 1946 byl zakoupen nový přístroj, jenž byl používán denně.

Ve všech ulicích byly namontovány tlampače.

1947

Náměstí vydlážděno žulovou kostkou.

1948

Dne 1. dubna 1948 byla výnosem Zemské školské rady v Brně založena mateřská škola. Navštěvovalo ji tehdy 36 dětí a umístěna byla v budově národní a střední školy ve Slušovicích. Již od září téhož roku byla nouzově přemístěna do částečně upravených prostor budovy bývalého hostince na náměstí. Pro velký zájem vznikla později druhá třída, počet dětí se pohyboval kolem 60.

*Mateřská škola
představení Pampelišky, 1950*

19. března 1952

Tohoto dne byl ustaven přípravný výbor pro založení JZD.

20. května 1952 bylo ustaveno zemědělské družstvo. 16. září 1952 byly rozorány meze na Bílé Hlíně. Lidé nechtěli vstupovat do družstva, již prvním rokem 23 lidí opět z družstva vystoupilo. Počátky byly komplikované.

25. února 1963 se nejmladším předsedou zemědělského družstva stal Ing. František Čuba. Družstvo postupně absorbovalo okolní družstva. V polovině sedmdesátých let družstvo hospodařilo na území 17 obcí okresu. Rozvoj zemědělského družstva přinesl také výstavbu: hřiště, přístavba školy, koupaliště (později zaniklo), nová mateřská škola, zdravotnické a nákupní středisko atd.

S ohledem na kombinátní charakter výroby byl název 5. dubna 1986 změněn na JZD Agrokombinát Slušovice.

Po roce 1989 se začaly z družstva oddělovat přidružená družstva a vyčleňovat různé obchodní a akciové společnosti.

1956

Byl založen vlastivědný kroužek, jehož cílem bylo shromáždit vše o historii Slušovic.

Po prvním roce činnosti zbyli pouze dva členové – Alois Kapusta a Jaromír Drápal.

Oba pánové vyvíjeli velmi záslužnou činnost při shromažďování dokumentů, fotografií a faktů o našem městě. Spolupracovali také na knize Dějiny Slušovic (v tiráži bohužel jejich jména nefigurují). Díky úsilí vlastivědného kroužku je pro další generace zachována spousta fotografií a materiálů.

12. května 1956 byl ve Slušovicích poprvé přijímán televizní signál na přístroji, který si nainstaloval zdejší obvodní montér.

1964

K základní části budovy základní školy byla vybudována přístavba – jídelna, kuchyně a dílny.

Ve Slušovicích bylo v tom roce 45 majitelů automobilů – přibližně každá desátá rodina měla svůj vůz, každý pátý muž měl motocykl nebo moped.

1970

Koupelna součástí 59 % bytů.

1970–1971

Zdravotnické středisko. Stavba zahájena 26. června 1970 a ukončena 21. května 1971.

1971

Hřiště, šatny a sociální zařízení oddílu kopané Sokol Slušovice.

1973

Otevřena benzinová stanice.

1974

5. října 1974 bylo slavnostně otevřeno nákupní středisko Jednoty.

Ve Slušovicích bylo 108 soukromých automobilů.

1975

Postavena přehrada. Objem zadržené vody v přehradě je 7,2 mil. m³, zatopená plocha činí 78 ha. Výška hráze je 27 m.

Myšlenky na její výstavbu se objevily již začátkem 20. století, kdy byl region několikrát postižen záplavami.

Plány na přehradu byly hotové již v roce 1934, ale k její realizaci nedošlo v důsledku okupace a 2. světové války. Původně měla přehrada stát pod Slušovicemi, pro nevhodnost tohoto návrhu byla nakonec vybudována v lokalitě Nové Dvory.

Záměr postavit přehradu pod Klečůvkou připomíná jen dům, který měl sloužit jako správní budova přehrady, a vžitý název autobusové zastávky Slušovice, přehrada.

Letecký pohled na přehradu, současný

1977

Otevřena trojtřídní MŠ na Rovnici. (foto vpravo)

1980

Vystavěna administrativní budova MNV.

1981

Vybudována dostihová dráha, která byla 23. srpna 1981 slavnostně otevřena prvním dostihem. Byla postavena za půl roku. Do nově adaptovaných stájí nad Novými Dvory byli přestěhováni dostihoví koně. Celý areál byl osázen břízkami a keři, které tvořily přírodní překážky. V současné době je to jediná dostihová dráha s klopenými oblouky v ČR.

1981–1982

Fotbalový stadion TJ JZD Slušovice.

1982

Nový most přes Dřevnici a přeložení koryta řeky.

Regulace Dřevnice

Stavba nového mostu

– postaven a dán do provozu byl za pouhých 15 dní

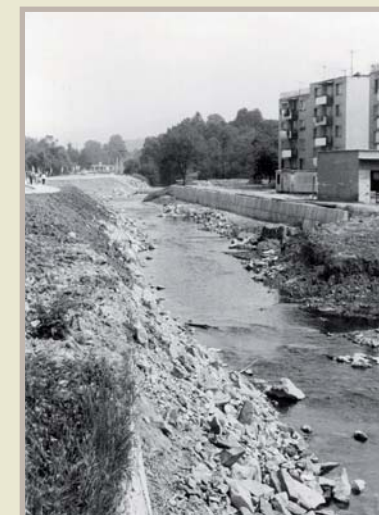

Dostihový areál v době konání dostihů

Letecký pohled na dostihovou dráhu, současnost

Z důvodu špatného televizního signálu byl na rakovském kopci vybudován televizní zesilovač s dosahem 12 km. Jedná se o ocelovou věž vysokou 35 m.

1986

25. dubna 1986 byl otevřen obchodní dům Kvatro v dostihovém areálu.

V roce 1986 vidělo dostihy 196 440 lidí, 28. září nestačilo 55 000 vstupenek.

1. září byla otevřena nová škola (8 tříd, 6 odborných učeben, 3 oddělení pro školní družinu, 14 kabinetů).

1986-1987

Vybudována čtyřproudová komunikace z Lípy do Slušovic. Do provozu dána 19. dubna 1987.

1987

Nová budova pošty.

V roce 1987 Slušovice zažily povodeň století. Došlo k ní v noci 27. června 1987. Po silné průtrži mračen povodeň zatopila okolí Dřevnice, Trnávky, Všeminky, Jasénky a přilehlých potoků. Přehrady ve Slušovicích, Všemíně a Oboře silně snížily povodňovou vlnu, přesto však v jednotlivých lokalitách voda dosahovala do výše 120-150 cm.

1988

Rekonstrukce budovy staré školy.

1990

V březnu 1990 byla po mnoha letech obnovena činnost Junáka. První skautská schůzka se konala 31. března 1990 v bývalé obřadní síni, k tomu účelu přeměněné na klubovnu Pod lípou. Bylo evidováno asi 160 skautů a skautek.

1992

V roce 1992 získalo konečnou podobu golfové hřiště uprostřed dostihového areálu.

Obnovena tradice klabání na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu.

1994

Od 13. května 1994 vlastní Slušovice svůj znak a prapor. Nová podoba znaku a praporu byla schválena 4. listopadu 1993.

Znak: v modrém štítě stříbrný, stojící a ohlížející se beránek Sv. Jana Křtitele se zlatou zbrojí. Pravou přední nohou přidržuje zlatou hůl zakončenou stříbrným křížem. Je provázen třemi osmicípými hvězdami.

Prapor: modrý list se třemi osmicípými žlutými hvězdami ve střední části. Hvězdy tvoří trojúhelník.

V témž roce byly dokončeny práce na rozvodu kabelové televize a byl zprovozněn tzv. infokanál, kde se vedle psaných zpráv vysílají aktuální záznamy událostí z obce a regionu.

1996

1. června 1996 získaly Slušovice status města. Staly se ve své době nejmladším a nejmenším městem zlínského regionu.

Oslavy změny statutu byly spojeny s otevřením nové sportovní haly při základní škole.

Tato hala slouží také veřejnosti.

1997

K největší povodni po vybudování přehrad došlo 6. července 1997. Po dlouhotrvajících deštích došlo ke zvýšení hladiny vody ve Všemíně a Dřevnici. Byl vyhlášen 3. stupeň povodňové aktivity. Následující den byla zcela naplněna přehrada a od té doby nebylo možno průtoky regulovat. Došlo k zatopení domů a prostorů v blízkosti dostihové dráhy, byla zničena vozovka a poškozena výpadovka na Trnavu a Hrobice.

1998

1. června 1998 bylo uvedeno do provozu osvětlení čelní stěny věže kostela.

1999

13. května 1999 byl založen klub důchodců. Aktivní senioři mají na programu schůzek besedy o cestování, o zdraví, jednodenní zájezdy a další zajímavé činnosti

V témže roce knihovna změnila statut z místní lidové na městskou. V roce 2001 se prostory knihovny zrekonstruovaly. Byly nainstalovány nové stropy, světla, podlahy, vstupní dveře. Stávající prostory byly propojeny

s malou místností vedle knihovny, takže knihovnice získala prostorné zázemí pro technickou část knihovnické práce (balení knih, sklad atd.). Byly vyrobeny stolky pro dva počítače a výpůjční pult, věšáky u dveří a několik nových regálů. Vyčlenilo se oddělení pro děti a mládež.

Postupně byly všechny knihy opatřeny kódy a zpracovány do databáze v počítači. V září 2004 byl spuštěn automatizovaný výpůjční systém.

Ke konci roku 2010 bylo v knihovně 426 registrovaných čtenářů a ve fondu knihovny 10 573 knih.

2001

Byl zakoupen nový řídicí systém věžních hodin na kostele. Hodiny jsou nyní řízeny rádiovým signálem přes elektronickou přijímací jednotku. Odbíjení hodin je shodné s časovým signálem v rádiu.

2005

Zahrádkáři zavedli novou tradici – každoroční košť pálenek.

Rekonstrukce základní školy – výměna oken a dveří, provedeno zateplení a úprava fasády, nové zastřešení všech objektů základní školy. (Obr. vpravo)

V polovině roku našlo svůj domov šest nových nájemníků v rekonstruovaném objektu bývalé orlovný. Šest bytových jednotek vzniklo adaptací půdního prostoru. (Obr. dole)

2006

Rekonstrukce budovy mateřské školy na náměstí včetně opravy původních bytů a pořízení dvou nových bytových jednotek.

Město Slušovice spolu s dalšími osmi okolními obcemi založilo Dobrovolný svazek obcí – Mikroregion Slušovicko. Postupně se do mikroregionu začlenily další tři obce.

2007

Obnovena tradice stavění a kácení máje, která zde byla již v minulosti. Bývala to příležitost k lidovým veselícím. Vlastní kácení dřve prováděla skupina šprýmařů v převlecích. Obveselovali diváky např. tím, že řezali dřevěnou pilou či šplhali na májku.

Na obnovené tradici se podílejí ASPV a SDH Slušovice. Dobrovolníci drží hlídky u májky, aby ji nikdo nepokácel. Poslední květnový víkend se májka slavnostně pokácí, u čehož bývá bohatý doprovodný program.

V roce 2007 byl zkolaudován dům s 20 bytovými jednotkami na ul. Dostihová, č. p. 590, tzv. startovací či sociální malometrážní byty.

Od 14. června 2007 probíhala první fáze oprav kostela, která zahrnovala opravu věží kostela a malé věžičky s umíráčkem v zadní části kostela.

V září a říjnu 2008 probíhala druhá fáze - oprava střechy kostela nad chrámovou lodí.

Rekonstrukce ul. Dlouhá (započato již roku 2006). O několik metrů byl přesunut kříž před zdravotním střediskem.

2008

Dokončena rekonstrukce ulice Příkrá (započato roku 2007).

Rekonstrukce školní kuchyně a sociálního zařízení.

Nově zrekonstruovaný areál hasičské zbrojnice.

29. listopadu 2008 se v našem městě konal první vánoční jarmark a tím byla započata tradice vánočních jarmarků.

V den prvního vánočního jarmarku byl posvěcen nový hasičský vůz. Klíče od cisterny byly slavnostně předány veliteli hasičů Daliboru Mikovi. Na zakoupení nového zásahového vozidla získalo město Slušovice dotaci. Je to v pořadí čtvrté hasičské auto.

Byla dostavěna a zprovozněna nová ordinace veterinárního lékaře MVDr. Dominika Gregoříka.

Přisvětlení přechodů pro chodce. Chodec je osvětlen ze strany přijíždějícího vozidla, z pohledu řidiče nepůsobí jen jako tmavá silueta na světlém pozadí.

Dokončena kompletní rekonstrukce bytového domu č. p. 621.

Rekonstrukce silnice III/4916 v úseku od kruhového objezdu po křižovatku na dostihovou dráhu. Tato rekonstrukce byla financována z prostředků Ředitelství silnic Zlínského kraje a Města Slušovice.

2009

6. května vzniklo ve Slušovicích pod záštitou Centra pro rodinu Zlín volné sdružení - klub maminek s dětmi. Klubu byla poskytnuta místnost na faře, ze které se členkám a jejich rodinným příslušníkům podařilo vytvořit hernu. Na tom se z velké části finančně podílelo Město Slušovice. Klub pořádá spoustu akcí – bazárky, táboračky, jsou zváni odborníci v oblasti péče o děti, dětské psychologie či logopedie.

V říjnu bylo instalováno zavlažovací zařízení na dostihové dráze. Rovněž se otevřela nová vážnice a šatny se špičkovým hygienickým zázemím.

2010

Modernizace čistírny odpadních vod, která vyhovuje požadavkům směrnice Rady Evropy.

Příprava rekonstrukce sokolovny. Byl rekonstruován pomník padlých na náměstí.

Nová fasáda a zateplení MŠ Sluníčko.

(foto vpravo)

Výstavba nových ustájecích boxů v dostihovém areálu.

Oprava elektrifikace a výměna mechanických prvků kostelních zvonů.

2011

V tomto roce slavíme 750. výročí první písemné zmínky o Slušovicích.

POČET DOMŮ A OBYVATEL

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1644		51
1675	255	
1687	43 usedlých	43
1689	48 poddaných	
1763	412	
1771/1772	528	
1790	704	107
1834	857	155
1869	907	164
1880	955	178
1890	930	185
1900	973	178
1910	1061	184
1914	1026	187
1921	1086	184
1926	1068	200
1930	1091	207
1936	1091	235
1950	1246	248
1961	1375	267
1964	1362	302
1970	1369	302
1974	1396	345
1980	1902	398
1991	2760	508
2001	2985	551*

*) trvale obydlené 512, rodinné domy 468

❖ ZMIZELÁ ZÁKOUTÍ VE SLUŠOVICÍCH

Pohlednice, náměstí se studnou, snad třicátá léta 20. století

Momentka u studny

Panský dům, pohled od severozápadu.

V průchodu v třicátých letech sedávala paní Kašpar-Čala a prodávala „engriše“ (bombony).

Výřez z pohlednice, náměstí u panského domu

Palírna
– existovala již před rokem 1600.
Lukovská vrchnost si zde udržovala zvláštního palírníka, který pak zásoboval pálenkou celé panství.

Pohlednice, náměstí, Boží tělo, 1922

Výřez z pohlednice, náměstí za kostelem v pozadí Dujkova hospoda

Náměstí, čtyřicátá léta 20. století

Náměstí s kostelem, 1903

*Náměstí s benzinovou čerpací stanicí,
stála zde do sedmdesátých let 20. století*

*Gargulákova kovárna a vařírna povidel
– stála těsně u mostu přes Všeminku*

Barevná pohlednice

JAK SE U NÁS DŘÍVE ŽILO

*Dílna obuvníka
Antonína Drábka
(před nynějším domem rodiny Ka-
pustovy, ul. Školní)*

*Aloisie Maršálková
sena, 1943*

Krejčovství a dům Eduarda Maršálka, 1943

*Sena
období vzniku JZD*

*Mláčení obilí na náměstí
1926*

*Mláčení na žentourové mlátičce
1934*

Zemědělské práce

*Před Julinovou kovárnou, 1925
(stávala naproti městskému úřadu,
přibližně v místech domu pana Gavendy)*

Dobová fotografie rodiny Kapustovy, rok 1907

Měštanka - odvoz léčivých bylin do Lípy, 1943

*Selská jízda
před 2. světovou
válkou*

Před budovou, v níž sídlil holič a kadeřník Gojný, na náměstí

První sportovní průvod, 1927

Povodeň v ul. Dlouhá, v noci z 8. na 9. srpna 1960. Rozvodnila se Dřevnice a způsobila značné škody.

Odvedenci, třicátá léta 20. století

Stará radnice, zbourána roku 1937

Bourání, Vojtkovo (bývalá cukrárna), začátkem osmdesátých let 20. století

Bourání domu kvůli nové komunikaci, začátkem osmdesátých let 20. století

✦ KORYTA DŘEVNICE A VŠEMINKY PŘED REGULACÍ

Neregulované koryto Všeminky a most přes ni, směrem na Círón, 1919

*Koryto Všeminky
pohled od Hovězákového*

Starý most přes Dřevnici, 1925

*Prostranství před domem rodiny Daňkovy
1935*

Původní koryto řeky Dřevnice, 1934

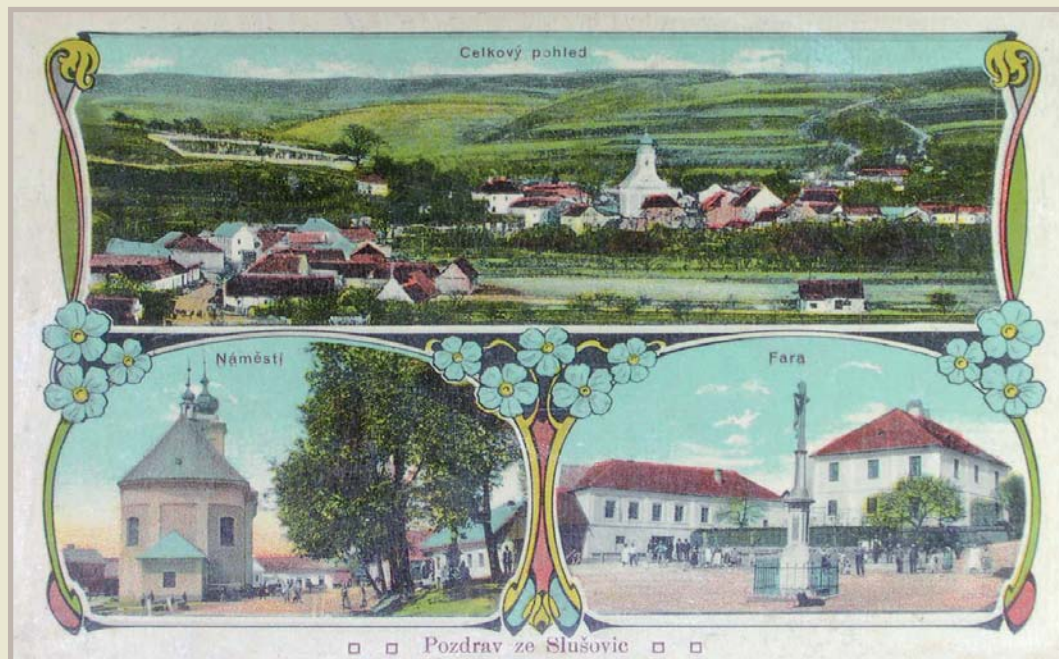
*Pohlednice
ul. Nádražní (nynější Dlouhá), 1934*

*Původní dřevěný most přes Dřevnici. (dole)
Na jeden z piliřů mostu někdo napsal jméno Maršálek.
Říkalo se, že dokud byla voda „po Maršálka“, bylo to
dobré. Pokud však stoupla nad tento nápis, řeka hrozila
vylitím.*

POHLEDY NA SLUŠOVICE

TRADIČNÍ AKCE VE SLUŠOVICÍCH

- Tříkrálová sbírka (Junák)
- Košť pálenek (Český svaz zahrádkářů)
- Končinová zábava (SDH)
- Klabání na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu (Farnost Slušovice)
- Velikonoční vajíčko (ASPV)
- Stavění a kácení máje (ASPV, SDH)
- Pasování prváčků na čtenáře (Městská knihovna)
- Dětský den (Sklenářství Nonstop)
- Absolventské koncerty ZUŠ (ZUŠ)
- Dostihy (Dostihy Slušovice, o.s.)
- Pouť
- Tábory ASPV, Junák
- Svoz a permanentky do Městského divadla Zlín (Městská knihovna)
- Výstava drobného zvířectva (Český svaz chovatelů)
- Beseda s důchodci (Město Slušovice)
- Vánoční jarmark (Mikroregion Slušovicko)
- Živý betlém a Betlémské světlo (Junák)
- Ohňostroj a novoroční přípitek (Město Slušovice)
- Zmíněny nejsou akce jednorázové či konané poprvé nebo další akce spolků.

VE SLUŠOVICÍCH SE NACHÁZEJÍ TYTO SPOLKY, KLUBY, INSTITUCE:

• **Sbor dobrovolných hasičů Slušovice (SDH)** – založen roku 1884. V současnosti má 78 členů. Zásahová jednotka Města Slušovice je již poloprofesionální jednotkou, která je zapojena v kategorii JPO II. s dobou výjezdu do 5 minut. Vyjíždí nejen k požárům, ale pomáhá odstraňovat následky živelních pohrom (záplavy, lesní požáry apod.) nejen v obci, ale v širokém okolí. Podílí se a zajišťuje požární dozor na různých akcích ve městě, pořádá sběr starého železa.

Při SDH funguje kroužek mladých hasičů, v němž je 18 dětí do 15 let. Na různých hasičských soutěžích reprezentují SDH 3 družstva: družstvo dětí (18 členů), žen (9 členek) a mužů (12 členů).

SDH v roce 2009

• **ZO Českého svazu chovatelů** – organizace ČSCH byla ve Slušovicích založena 19. května 1936. Za války byla zrušena, opětovně založena byla 10. ledna 1964. Původní počet členů byl 22, v současnosti 21. Členové organizace do dnešního dne chovají a vystavují králíky, drůbež, holuby, okrasné ptactvo, ovce, kozy a jiná drobná zvířata. Za dobu své činnosti uskutečnili členové přibližně 30 výstav, ať již místních, okresních nebo také krajských.

• **ZO Českého svazu zahrádkářů** – ustavující schůze se konala 1. září 1957. 43 zakládajících členů si zvolilo za prvního předsedu přítele Josefa Rapanta. Členům a zájemcům o zahrádkářství zajišťoval svaz sadbu, stromky, sazenice a hnojiva. Věnoval se také školení o zahrádkářských tématech. V roce 1971 započala výstavba zahrádkářského areálu, složeného z několika víceúčelových budov na zpracování ovoce (sušárna ovoce, moštárna, pálenice a vařírna povidel). 30. listopadu 1973 vydal stavební úřad ve Slušovicích povolení k jejich trvalému provozu. Tyto provozovny byly v dalším roce rozšířeny o pečení koláčků a cukroví.

Zahrádkářský areál v roce 2011

• **ZO Českého svazu včelařů** – v obecní kronice se nachází záznam, že roku 1669 v panské včelnici u Nového Dvora slušovského bylo 100 úlů se včelami. Jednotliví hospodáři nezůstávali za panskými počtem úlů nijak pozadu. Včely neměli jen u domů, nýbrž mimo obec blíže lesů a pastvin. Zmínky z roku 1735 uvádějí, že část zahrady na faře se nazývala Včelník. Ke konci 19. století chov včel upadal, ve Slušovicích nebylo více než 49 včelstev. Nová historie slušovského včelaření začala v roce 1927, kdy byl založen včelařský spolek. Ustavující schůze se zúčastnilo 48 včelařů ze širokého okolí. Celkem vlastnili 340 včelstev. Prvním předsedou byl Antonín Vašíček, jednatelem Josef Sporek, pokladníkem Florián Mandák, všichni ze Slušovic. Do spolku patří obce: Slušovice, Březová, Hrobice, Ostrata, Veselá, Klečůvka, Lípa, Raková, Neubuz, Dešná a Všemina. Pořádají se kurzy a přednášky pro vzdělávání nových členů či kurzy pečení medového pečiva. V současnosti má spolek 76 členů a stará se o 540 včelstev.

- **Myslivecké sdružení Březina – Slušovice** - sdružení vzniklo v roce 1978 sloučením myslivců z Březové, Hrobic a Slušovic. V současnosti má 33 členů, kteří hospodaří se zvěří srnčí, dančí, černou a drobnou na ploše 1405 ha honební plochy. K setkávání členů, ale i pořádání kulturních akcí jim slouží myslivecká chata na Nových Dvorech.

- **Sportovní kluby Slušovice** - vznikly ze Sokola Slušovice. Jejich hlavní náplní vždy byla a je sportovní a kulturní činnost. V současné době mají asi 50 členů. V jejich majetku je chata na Příschlopě, kterou již několik desetiletí využívají občané Slušovic a okolí ke své rekreaci.

*Sportovní kluby
- Jízda zručnosti
2007*

- **Asociace Sportu pro Všechny Slušovice (ASPV)** – ASPV se zabývá tělovýchovnou a kulturní činností. V minulosti ji známe také pod názvem ZRTV (Základní a Rekreační Tělesná Výchova). V roce 2002 se větší skupina členů oddělila od Sportovních klubů a založila oddíly pod hlavičkou ASPV. Asociace Sportu pro Všechny pořádá pravidelná cvičení v hale (rodiče a děti, aerobik, gymnastika, míčové hry, florbal, taneční kroužek Kontrast dance, cvičení žen). Organizuje také akce pro veřejnost, např. tábor Pohořelice, přehlídku činnosti, pochod Za Velikonočním vajíčkem, víkend pro ženy. V současnosti má ASPV přibližně 160 registrovaných členů.

*Dětský
tanečně-sportovní
tábor ASPV
v Pohořelicích
v roce 2008*

- **Junák – svaz skautů a skautek ČR** – činnost Junáka byla obnovena v březnu 1990. Hlavním cílem svazu je dětem nabídnout zajímavý a aktivní způsob trávení volného času, který je založen na ideologii A. B. Svojsíka. Junák pořádá také vícedenní výpravy či letní tábory, kde mají děti možnost vyzkoušet si skautské dovednosti v praxi. Již několik let tradičně tvoří Živý betlém před kostelem. V současnosti je evidováno 40 členů.

- **Klub křesťanských žen – KKŽ** byl založen 4. března 1991. První předsedkyní klubu byla zvolena paní Milena Pšenková. Klub začal spolupracovat s místními lékaři a obecním úřadem. Z počátku se zaměřoval především na organizované návštěvy dlouhodobě nemocných, přestárých a osamělých lidí. Již několik let pořádá sběr ošacení, lůžkovin a dalších potřebných věcí, v současnosti pro Diakonii Broumov.

- **Mažoretky** – mažoretky existovaly ve Slušovicích již v osmdesátých letech. V současnosti jsou rozděleny do tří skupin – malé mažoretky ve věku 5–7 let, střední od 8–10 let a velké ve věku 11–13 let. Celkem je to 45 dětí, v každé skupině 15. Každoročně vystupují na různých akcích – na karnevalech, dětských dnech, besídkách, festivalech, na slavnostech kácení máje či na rodinných oslavách a firemních akcích.

*Mažoretky
v roce 2011*

Další kluby a instituce, jejichž historie či současnost je zmíněna v textu:

- Fotbalový klub Slušovice
- Klub důchodců
- Klub maminek s dětmi
- Městská knihovna ve Slušovicích
- Mateřská škola Sluníčko
- Základní škola Slušovice
- Farnost Slušovice

- Obecní kroniky Slušovic
- Školní kroniky Základní školy ve Slušovicích
- DOSTÁL, František. Valašská povstání 1620/1644: Z bojů východomoravského venkovského lidu pod jménem Valachů. Vsetín: MěstNV na Vsetíně, 1966
- DOSTÁL, František. Valašská povstání za třicetileté války (1621-1644). Praha: Naše vojsko, 1956
- DRÁBEK, Jan. Dějiny městečka Fryštáku (a far, které dříve do Fryštáku náležely: Slušovic, Štípy, Kašavy, Všeminy, Hvozdné, Lukova a Trnavy). Kroměříž: Jindřich Slovák, 1915
- HURT, Rudolf. Dějiny Slušovic. Slušovice: MNV Slušovice, 1985
- PECK, Eduard. Okresní hejtmánství Holešovské. Holešov: Učitelstvo hejtmánství Holešovského, 1892, str. 135-140
- PEŘINKA, František Václav. Vlastivěda moravská: Vizovský okres. Brno: 1907(Garn, 2008)
- VÁCHA, Stanislav. Jak řídí Slušovice. Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1988
- Krajina za školou. Praha: 2007, str. 322-342
- POSPÍŠIL, Antonín. Mlýny a mlynáři ve stáletích: na povodí vodních toků Moštěnky, Juhyně, Bystřičky, Rusavy, Mojeny, Dřevnice. Holešov, 2003
- Lidové stavby známé neznámé: Zlínský kraj – Zlínsko. Uherské Hradiště: Slovákcké muzeum, 2009
- JANÁČEK, Josef. Valdštejn a jeho doba. Praha: Nakladatelství Epoque, 2003
- Materiály Aloise Kapusty st., kronikáře Slušovic v letech 1948-1958, a Jaromíra Drápala (Vlastivědný kroužek)
- 50 let československého státu: Slušovský zpravodaj (Zvláštní vydání). Slušovice: Vlastivědný kroužek MNV Slušovice, 1968
- Články Aloise Kapusty publikované v periodikách Naše cesta 1987-1990 a MOVA 1990-1992
- ŠKUBAL, Rudolf, Ing. Pohyb obyvatelstva ve valašských městech zlínské oblasti: Příspěvek k etnografickému regionu: Metodické pokyny. Brno, 1996
- Brožura 100 let dobrovolné požární ochrany ve Slušovicích. Slušovice: ZO SPO Slušovice
- Brožura 50let slušovského Sokola 1907-1957. Slušovice: TJ Sokol Slušovice, 1957
- Brožura Sto let slušovické muziky. Slušovice: MNV Slušovice, 1990
- Časopis Podřevnicko. Zádveřice: Region Zádveřice, 1997, Ročník 6, číslo 2 (M. J. Sousedík)
- Časopis Podřevnicko. Zádveřice: Region Zádveřice, 1998, Ročník 7, číslo 1 (Fr. Kop)
- Seriál v KbTV: Po stopách historie Slušovic 1. – 8. Díl, 1995 (vyprávěl Alois Kapusta, záznam Dušan Polášek, Petr Staroveský)
- Spolková činnost: obecní kroniky, informace členů

Slušovice 1261-2011 (750. výročí první písemné zmínky o Slušovicích)

Zpracovala: Jana Kapustová

Spolupráce: Hana Hlaváčová, Emílie Smilková

Foto: archiv Města Slušovice, StOA Zlín, archiv Aloise Kapusty st. a Jaromíra Drápala,
Jaroslav Prchal a František Pícha (letecké fotografie), archiv Vladimíra Bělína, občané Slušovic

Kresby horního kostela: Jaromír Sousedík

Grafická úprava a zlom: RENO Zlín

Tisk: HART PRESS, spol. s r. o.

Vydalo Město Slušovice v roce 2011

k 750. výročí nejstarší písemné zmínky o Slušovicích

Náklad: 800 ks

Neprodejné.